

ĐÁNH GIÁ SỰ LAI GIỐNG TỰ NHIÊN GIỮA LOÀI KHỈ VÀNG (*Macaca mulatta*) VÀ LOÀI KHỈ ĐUÔI DÀI (*M. fascicularis*) DỰA VÀO CÁC ĐẶC ĐIỂM HÌNH THÁI Ở KHU VỰC TRUNG TRUNG BỘ VÀ TÂY NGUYÊN CỦA VIỆT NAM

Nguyễn Văn Minh

TÓM TẮT

Loài Khỉ vàng (*Macaca mulatta*) và loài Khỉ đuôi dài (*M. fascicularis*) đều thuộc cùng một nhóm loài-*fascicularis*, thuộc giống *Macaca* và có chồng lấp phân bố hẹp với vùng tiếp xúc trải dài từ 12° đến 16°30' vĩ độ Bắc, ở khu vực Trung Trung bộ và Tây Nguyên của Việt Nam. Một vài nghiên cứu trước đây đã báo cáo nhiều khả năng quá trình lai giống đã xảy ra giữa hai loài này ở khu vực Trung Trung bộ và Tây Nguyên, tuy nhiên quá trình lai giống tự nhiên của chúng vẫn chưa được nghiên cứu một cách chi tiết, ít nhất về mặt hình thái học. Để kiểm tra về các đặc điểm hình thái, điều tra về sự phân bố, chiều dài đuôi tương đối và các đặc điểm về màu sắc bộ lông của các cá thể trong môi trường tự nhiên và các cá thể đang bị nuôi nhốt làm cảnh trong vùng tiếp xúc đã được tiến hành từ năm 2015 đến năm 2017 thông qua phương pháp phỏng vấn và đo lường bằng phương pháp chụp ảnh-Photogrammetry. Chiều dài đuôi tương đối bình quân của 2 nhóm “Khỉ vàng” lần lượt là 67,3% ở đảo Cù Lao Chàm và 66,5% ở Khu Bảo tồn Thiên nhiên Sơn Trà. Chiều dài đuôi tương đối bình quân của nhóm gần giống với Khỉ vàng và nhóm gần giống với Khỉ đuôi dài lần lượt là 68,3% và 100,9%. Chiều dài đuôi tương đối bình quân của cả 4 nhóm khỉ ở khu vực nghiên cứu đều cho thấy dạng trung gian so với loài Khỉ vàng thuần chủng (36,5% - 44,2%) và loài Khỉ đuôi dài thuần chủng (111,2% - 118,4%). Màu sắc bộ lông của các cá thể thuộc nhóm gần giống với Khỉ vàng và nhóm gần giống với Khỉ đuôi dài cũng thể hiện kiểu màu sắc trung gian giữa các loài Khỉ vàng thuần chủng và Khỉ đuôi dài thuần chủng. Những kết quả này đã phản ánh quá trình pha trộn gen đã xảy ra giữa loài Khỉ vàng và loài Khỉ đuôi dài ở khu vực nghiên cứu.

Từ khóa: Sự lai giống, Khỉ vàng, Khỉ đuôi dài, chiều dài đuôi tương đối, màu sắc bộ lông.

Người phản biện: PGS.TS. Vũ Tiến Thịnh

Ngày nhận bài: 25/6/2018

Ngày thông qua phản biện: 25/7/2018

Ngày duyệt đăng: 01/8/2018